แนวทางการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทย

Thai Style of the Comedy of Manners' s Acting Approach

ณัฏฐนันธ์ เอื้อศิลป์ [1]

Received 27 July 2025
Revised 9 December 2025
Accepted 11 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการถอดองค์ความรู้จากผลงานสร้างสรรค์ละครเวทีจาก บทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง ชิงนาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยผ่านตัวละคร พระยาศักรินทร์ฤไชย ภายใต้การกำกับการแสดงของ อภิรักษ์ ชัยปัญหา ผลการสร้างสรรค์พบว่าแนวทางการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ครั้งนี้มีการผสมเทคนิคระหว่างวิธีการแสดงละครตะวันตกและละครไทยด้วยการสร้างตัวละครจากบริบทสังคมไทยตามลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละคร การสร้างลักษณะบุคลิกภาพและการเคลื่อนไหวของตัวละครโดยใช้วิธีการจัดวางองค์ประกอบร่างกายนาฏศิลป์ไทยตามลักษณะตัวละครพระและเลือกใช้นาฏยศัพท์เพื่อการสื่อสารทั้งการกระทำ ความรู้สึกภายใน ความคิด ภาษาพูดเข้ามาพัฒนาให้เกิดเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของตัวละครในการแสดงเพื่อทำให้เกิดความเชื่อ นอกจากนั้นยังใช้เทคนิคการแสดงละครกำแบของไทยโดยการกำหนดกติกาในการแสดงของตัวละครให้กำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความขบขันที่เกิดขึ้นในการแสดงด้วยการล้อเลียนตัวละคร

คำสำคัญ : ละครตลกชวนหัว, คอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์, ละครพูด ร. 6, ละครเรื่อง ชิงนาง

[1] อาจารย์ประจำสาขาดนตรีและการแสดง คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

This article examines the acting methodology of the Thai-style comedy of manners through the character Praya Sakkarin Ruechai in Ching Nang (The Rival). The study examines the integration of traditional Thai performance elements into modern comedic acting. Using a practice-based research framework, it combines theoretical analysis—drawing on the comedy of manners, humor studies, and classical Thai dance and theatre—with practical experimentation through rehearsals and performance directed by Apirak Chaipanha.

The findings reveal a hybrid acting approach that merges contemporary theatre techniques with conventions of Thai classical performance. By analyzing class, social status, patriarchy, and authority within the character's socio-cultural context, the study demonstrates the effective use of irony in both action and situation. Character construction also draws on traditional Thai performative codes—such as the Pra archetype, Natayasap codified movements, and Kam-Bae gestural communication—to articulate the character's beliefs, objectives, emotions, and internal states. Overall, the study contributes to developing a distinct Thai acting methodology for the comedy of manners, highlighting the interplay between classical performance traditions and modern theatrical practice.

Keywords : comedy, comedy of manners, plays of King Rama VI, Ching Nang (The Rival)

ความสำคัญและที่มา

เมื่อกล่าวถึงศิลปะการละครของไทยมีประวัติศาสตร์ พัฒนาการและรูปแบบของละครในลักษณะต่าง ๆ จากละครรำ ละครพูดจนพัฒนามาสู่ละครร้องซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายถึงการละครของไทยโดยวิมลศรี อุปรมัย (2553) ได้อธิบายไว้ว่าการละครของไทยนั้นมีประวัติและพัฒนาการสืบเนื่องมาจากความเลื่อมใสในคำสั่งสอนของพระพุทธองค์โดยประดิษฐ์คำสอนขึ้นมาเล่าเป็นนิทานเพื่อต้องการให้เกิดการเลื่อมใสในคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาให้รู้บาปบุญ นอกจากนั้นการละครเป็นเรื่องของการสะท้อนชีวิตมีทุกข์

จากการศึกษาด้านประวัติและพัฒนาการของละครไทยทำให้เห็นชัดเจนว่าศิลปะการละครของไทยมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดแม้ว่าการละครไทยดั้งเดิมนั้น คือรูปแบบละครรำซึ่งถือเป็นสมบัติของพระมหากษัตริย์ห้ามมิให้ผู้ใดมีละครเป็นของตนเองจนกระทั่งเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงพระราโชบายการละครไทยก็เริ่มแพร่กระจายและได้รับความนิยมในหมู่ประชาชนมากขึ้น นอกจากนั้นศิลปินและผู้เสพผลงานหรือเป็นผู้อุปถัมภ์ซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการ

ละครของไทยตั้งแต่วรรณกรรมการละคร ดนตรี นาฏศิลป์ องค์ประกอบต่าง ๆ หรือแม้แต่อิทธิพลจากชาวต่างประเทศที่มีการติดต่อสื่อสาร ค้าขายแลกเปลี่ยนแนวคิดและวัฒนธรรมจนส่งผลถึงเนื้อหาและรูปแบบของละครไทย ดังนั้นด้วยความสนใจในศิลปะการละครของไทยซึ่งมีคุณค่าทางศิลปะและเรื่องราวชีวิต ความคิด ความเชื่อของผู้คนในอดีตที่สามารถนำมาตีความและสร้างสรรค์ใหม่ตามมุมมองและบริบทในช่วงเวลาปัจจุบัน ประการสำคัญผู้วิจัยมีความต้องการแสวงหาแนวทางในการผสมละครไทยกับวิธีการละครสมัยใหม่เพื่อศึกษาองค์ความรู้จึงมีความตั้งใจเลือกบทละครพูดซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยเฉพาะบทละครที่พระองค์ทรงแปลและดัดแปลงจากบทละครต้นฉบับภาษาต่างประเทศ การนำตัวละครต่าง ๆ ที่มีชีวิตในสังคมยุคนั้นและยังได้เห็นทั้งมุมมองชีวิต อารมณ์ขันจากการเสียดสีประชดประชันความแตกต่างของคนในแต่ละระดับชั้นจากมุมมองของพระองค์ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและวิเคราะห์จากประเด็นที่พระองค์ทรงต้องการสื่อสาร ดังที่จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา (2540) ได้กล่าวถึงวรรณคดีการแสดงของไทยไว้ว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัววรรณคดีการแสดงของไทยเฟื่องฟูเป็นอย่างมากเนื่องจากมีพระราชนิยมในโขน ละครทั้งไทยและตะวันตก พระราชนิพนธ์บทละครพูดมีเป็นจำนวนมากทั้งที่ทรงแปล แปลงและทรงพระราชนิพนธ์ใหม่โดยมีวิธีการวางรูปตัวบทตามแบบบทละครตะวันตกทรงประยุกต์ความเป็นตะวันตกกับความนิยมและความสามารถของคนไทยเข้าด้วยกันอย่างพอเหมาะด้วยพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ใช้การละครเป็นเครื่องมือหยั่งเสียงมหาชนทั้งในด้านวัฒนธรรมที่กำลังจะเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์เพื่อสื่อสารกับประชาชนโดยใช้มหรสพเป็นสื่อและเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนด้วย บรรดาบทละครพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีหลายหลายประเภท เช่น บทละครรำ บทโขน บทภาพยนตร์ โครงเรื่องลิเกและบทละครพูดเป็นต้น พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดไว้เป็นจำนวนมากโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 บทละครพูดภาษาไทย ทรงพระราชนิพนธ์จากจินตนาการจำนวน 24 เรื่อง กลุ่มที่ 2 บทละครพูดทรงพระราชนิพนธ์แปล/แปลงจากภาษาอังกฤษจำนวน 16 เรื่อง และกลุ่มที่ 3 บทละครพูดทรงพระราชนิพนธ์แปล/แปลงจากภาษาฝรั่งเศสจำนวน 10 เรื่อง ทั้งนี้พระองค์ได้รับลักษณะจูงใจจากการละครตะวันตกอยู่มากโดยเฉพาะด้านรูปแบบ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจบทละครพระราชนิพนธ์เรื่อง ชิงนาง บทละครพูดซึ่งทรงแปลมาจากบทละครภาษาอังกฤษของริชาร์ด บรินสลี เชริแดน (Richard Brinsley Sheridan, 1751-1861) ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลและดัดแปลงให้เข้ากับสังคมไทยได้อย่างแนบเนียนดังที่นันทกา พลอยแล้ว (2521) ได้ศึกษาอิทธิพลของละครตะวันตกในบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้ว่า บทละครพูดเรื่องชิงนางนั้นพระองค์ทรงแปลและดัดแปลงมาจาก The Rivals พระองค์ทรงตัดและเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ บทสนทนาบางตอนในต้นฉบับเพื่อให้บทละครแปลงมีลักษณะเป็นไทยมากที่สุดเพราะเหตุการณ์ในต้นฉบับเดิมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือมีได้แต่เฉพาะในวัฒนธรรมของอังกฤษ ตัวอย่างเช่นธรรมเนียมการดวลดาบกู้เกียรติที่มีในวัฒนธรรมอังกฤษนั้นพระองค์ทรงเปลี่ยนเหตุการณ์ให้เป็นการนัดท้าต่อยกันของพวกผู้ชายต่อหน้าพวกผู้หญิง

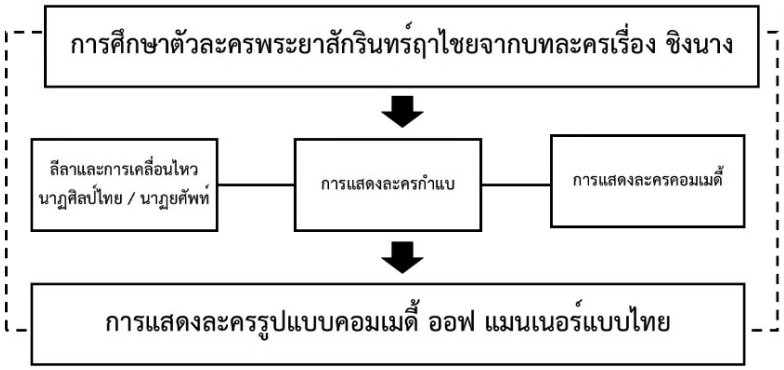
ยังคงรักษาส่วนประกอบของต้นฉบับไว้เพื่อทำให้เห็นถึงการใช้ความรุนแรงตัดสินความขัดแย้งของตัวละคร

กระบวนการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการถอดความรู้จากการทำงานสร้างสรรค์ละครเวทีระหว่างคณาจารย์และนิสิตคณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อศึกษาแนวทางการแสดงจากบทละครพูดพระราชนิพนธ์เรื่อง ชิงนาง การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในอดีต รวมถึงค่านิยม ทัศนคติ ความเชื่อเพื่อนำมาพัฒนาตัวละครและสื่อสารผ่านแนวทางการแสดงละครรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยสำหรับตัวละครพระยาสักรินทร์ฤาไชยจากบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง ชิงนาง

กรอบความคิด

แผนภาพที่ 1 กรอบความคิดการสร้างสรรค์
ที่มา: ณัฏฐนันธ์ เอื้อศิลป์

ประโยชน์ที่ได้จากกระบวนการทำงาน

1. ผลงานการแสดงละครเวทีที่ทำงานร่วมกับระหว่างคณาจารย์และนิสิตคณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เทคนิคและวิธีการแสดงละครคอมมาดี ออฟ แมนเนอร์

ละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ก่อนที่จะศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาประวัติและที่มาของละครพูดโดยเฉพาะวิธีคิดและแรงบันดาลใจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ศึกษาประวัติของพระองค์ท่านโดยมนตรี มีเนียม (2560, หน้า 59-61) ได้นำเสนอประวัติการแสดงละครพูดในประเทศไทยไว้ว่า ละครพูดเริ่มมีขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินกลับจากอินเดีย พ.ศ. 2415 โดยมีเจ้านาย ขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์สมัครซักซ้อมเล่นกันบางทีก็เล่นถวายให้ทอดพระเนตรเช่นการสโมสรวันปีใหม่ ผู้ชายแสดงล้วนและไม่มีบทแต่งไว้ ตัวละครเจรจาไปตามเรื่องที่แสดง ต่อมามีการขับร้องในเรื่องจึงนำบทกลอนของเก่าที่แต่งไว้หรือแต่งขึ้นใหม่เป็นบทร้อง เรื่องที่ใช้แสดงนำมาจากเรื่องที่ใช้แสดงละครรำเช่น สังข์ศิลป์ชัย เป็นต้น การแสดงละครพูดในระยะแรกนั้นใช้ผู้ชายแสดงล้วนสันนิษฐานว่าด้วยสาเหตุที่มีบทรักระหว่างชาย หญิง มีการสัมผัสกันอย่างใกล้ชิดซึ่งในขณะนั้นประเพณีไทยยังถือกันว่าเป็นเรื่องน่าละอาย ผู้หญิงจึงไม่กล้าแสดงแต่เมื่อเกิดวัฒนธรรมการแสดงละครพูดเกิดขึ้นสังคมจึงเข้าใจศิลปะของละครพูดมากขึ้นจึงเริ่มใช้ผู้หญิงแสดงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2463 การแสดงละครพูดเป็นที่นิยมมากในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมัยที่ทรงศึกษาอยู่ในยุโรปนั้นได้ทรงแสดงละครพูดร่วมกับเจ้านายและนักเรียนไทยโดยแสดงเรื่องแรกคือ มิตรแท้ ในปี พ.ศ. 2440 ที่เมืองเจนีวา เมื่อพระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2447 ทรงเสด็จกลับประเทศไทยและทรงตั้ง “ทวีปัญญาสโมสร” ขึ้นในพระราชอุทยานสราญรมย์ ในปี พ.ศ. 2449 โปรดเกล้า ฯ ให้สร้างโรงละครขึ้นในพระราชอุทยานสราญรมย์จึงทรงตั้งชื่อคณะละครว่า “คณะศรีอยุธยารามณ์” จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้มีการแสดงพูดและเริ่มเป็นที่นิยมมาโดยตลอด ดังเช่นเดียวกันกับที่จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา (2546) ได้นำเสนอความสำคัญของบทละครพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้ว่าบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นวรรณคดีการแสดงที่เด่นชัดเนื้อเรื่องที่ทรงแปล แปลงจากต่างประเทศทรงเลือกตัดต่อให้เป็นบทละครพูดภาษาไทยซึ่งมีขนาดเรื่องและความซับซ้อนของเรื่องเหมาะสมกับสังคมไทยทั้งการดัดแปลงฉาก สถานที่ให้เป็นสถานที่ซึ่งคนไทยร่วมสมัยรู้จัก ตลอดจนทรงนำเหตุการณ์และบุคคลซึ่งเป็นที่รู้จักมาแทรกใส่ไว้ในบทสนทนาของตัวละครทำให้เนื้อเรื่องมีความใกล้ชิดกับสังคมในสมัยที่ทรงพระราชนิพนธ์มากขึ้น

การแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์

เมื่อได้ศึกษาถึงที่มาและแนวคิดจากบทละครต้นฉบับจนถึงบทละครดัดแปลงจากงานเอกสารและงานวิจัยแล้ว ก่อนที่จะอธิบายถึงการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างสรรค์นั้น จึงได้ศึกษาแนวคิดและหลักการแสดงละครรูปแบบสุขนาฏกรรมซึ่งพบว่าสดใส พันธุมโกมล (2550) ได้อธิบายลักษณะของละครสุขนาฏกรรมไว้ว่า ละครลักษณะนี้เป็นละครประเภทตลกขบขันนั้นหากให้หลักของทฤษฎีการละครนั้นแบ่งออกเป็นฟาร์ส (farce) และคอเมดี (comedy) โดยแบ่งตามลักษณะของวรรณกรรมทั้งนี้ได้อธิบายถึงฟาร์สไว้ว่าเป็นตลกที่เก่าแก่และเป็นจุดเริ่มต้นของละครตลกโดยทั่วไปเพราะเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์ที่รู้จักหัวเราะใน

ข้อบกพร่องและความผิดพลาดของผู้อื่นจึงนิยมหาวิธีกระตุ้นให้เกิดการหัวเราะเพื่อการพักผ่อน การแสดงกิริยาอาการที่ทำให้เกิดความขบขันจึงเป็นที่มาของละครตลกขั้นพื้นฐานคือ ฟาร์ส (farce) ความรู้สึกขบขันนั้นเกิดจากการที่เราเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งผิดแผกไปจากปกติวิสัยหรือความคาดหมาย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าละครตลกตั้งแต่ชั้นต่ำสุดถึงสูงสุดจะถือหลักในการพลิกความคาดหมายของผู้ชม เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกขบขันคือแสดงให้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับสิ่งที่ควรจะเป็นตามปกติวิสัย และความอ่อนแอหรือความบกพร่องผิดพลาดของมนุษย์ ดังที่นพมาส ศิริกายะอ้างถึงในคอลิด มิดำ (2564) ได้เสนอแนวคิดบันไดคอมเมดี้ 6 ขั้นของ Thompson ที่จะทำให้เห็นมูลเหตุที่มาของการเกิดภาวะตลกขบขันไว้ ดังนี้ 1) ความลามกอนาจาร ถือว่าเป็นระดับต่ำสุดของคอเมดี 2) เคราะห์หามยามร้ายทางร่างกาย ความตลกที่เกิดขึ้นจากความเจ็บของตัวละคร 3) กลไกของโครงเรื่อง มักเป็นเรื่องราวของความเข้าใจผิด ความต้องการที่สวนทางกันของตัวละคร ความผิดที่ผิดเวลา 4) ไหวพริบคำคม คำพูดในบทละครที่ทำให้รู้สึกตลกขบขัน 5. ความลักลั่นในการนำเสนอตัวละคร ขั้นนี้เราจะเห็นสิ่งที่เราคาดไม่ถึงในด้านตัวบุคคล และ 6. คอเมดีแห่งความคิดและการเสียดสีล้อเลียนเป็นอารมณ์ขันที่พบอยู่ในการที่มนุษย์สามารถหัวเราะขบขันสิ่งที่ใกล้ชิดที่สุดกับสิ่งที่เรารัก เช่น ครอบครัว ประเทศชาติ ศาสนา การเมือง เป็นความสามารถที่จะขบขันกับสิ่งที่เราเอาเป็นเอาตาย

ประเด็นสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาความหมายของคำว่าคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ (Comedy of Manners) ซึ่งเป็นรูปแบบสำคัญในการแสดงในครั้งนี้โดยศึกษาจาก ราชบัณฑิตสถาน (2545) ได้อธิบายคำว่า comedy of manners โดยได้แปลเป็นภาษาไทยว่า สุขนาฏกรรมมารยาทสังคม ซึ่งเป็นสุขนาฏกรรมประเภทมีโครงเรื่องหรือเนื้อเรื่องหลักเกี่ยวกับพฤติกรรมของชายหญิงที่อยู่ใต้กฎเกณฑ์ทางสังคมและประเพณีนิยมของสังคม ส่วนมากจะเป็นเกณฑ์ทางสังคมของชนชั้นกลางและชั้นสูงซึ่งมักจะเห็นได้ชัดจากการแสดงลักษณะแบบผู้ดีมีปฏิภาณหลักแหลมและความหรูหราโอ่อ่า เช่นเดียวกันกับที่นันทกา พลอยแกล้ว (2521) ได้เรียบเรียงไว้ว่า comedy of manners เริ่มเป็นที่นิยมในยุโรปหลังปี ค.ศ. 1600 เพื่อแสดงเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยในสังคมคือพวกคนชั้นสูงเป็นการสำรวจความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมชั้นที่เป็นผู้นำทางรสนิยมและแบบแผนประเพณี สิ่งที่สำคัญในบทละครประเภทนี้จึงได้แก่ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมา โดยผ่านคำพูดหรือบทสนทนาที่คมคาย แสดงให้เห็นความพยายามของบุคคลที่จะทำตนให้เป็นที่ยอมรับในสังคมชั้นสูงและที่จะประพฤติตนให้เข้ากับมาตรฐานของพฤติกรรม (norms of behavior) ที่ยอมรับกันในสังคมนั้น องค์ประกอบสำคัญของบทละครแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ (comedy of manners) ทำให้เกิดผลของความขบขันเกิดจากการผิดความคาดหมายของตัวละคร เช่นการขบขันที่อาจเกิดจากการพูดหรือออกสำเนียงพูดไม่ชัดและกลายเป็นความขบขันที่เกิดจากตัวละครโดยไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ลักษณะเด่นของ comedy of manners คือพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของตัวละครซึ่งแสดงภาพพฤติกรรมของคนในสังคมชั้นสูงต้องแสดงออกมาโดยผ่านคำพูด บทสนทนาที่คมคายสละสลวยให้ความขบขันของตัวละคร การสร้างอารมณ์ขันโดยใช้ dramatic irony ของภาษาและสถานการณ์ เช่นการสร้างความขบขันแก่ผู้ดูจาก

สถานการณ์ที่ตัวละครถูกหลอกแต่ผู้ชมรู้ความลับอยู่แล้ว หรือการเสริม ขยายจุดเด่นในลักษณะนิสัยของตัวละคร

ดังนั้นจึงสรุปแนวทางของคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ได้ว่า บทละครคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์เสียดสีเยาะเย้ยความคิดและความรู้สึกของคนในสังคมโดยการแสดงพฤติกรรมของคนและของสังคมโดยผ่านคำพูดที่สละสลวย คมคาย และในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลขบขันจากคำพูดและสถานการณ์ในเรื่อง เมื่อพิจารณาจากบทละครพระราชนิพนธ์เรื่องชิงนาง การสร้างความขบขันจากการขยายลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นลักษณะเด่นของ comedy of manners เช่น ตัวละครแม่เลียบ เพราะตัวละครถูกเน้นย้ำทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกขบขันจากความดื้อรั้น โมโหง่าย ฉุนเฉียว ด่าเก่งด้วยการสร้างความขบขันจากกิริยาท่าทางของตัวละคร หรือการเน้นข้อบกพร่องของตัวละคร เช่นการสร้างความขบขันจากการเน้นย้ำของตัวละครที่พูดไม่ชัด เป็นต้น แนวทางการสร้างความขบขันบทละครเรื่องชิงนางในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเกิดจากการทำให้เกิดความขบขันจาก dramatic irony ของภาษาและสถานการณ์ การเน้นเสริมขยายจุดเด่นในลักษณะนิสัยตัวละคร การใช้กิริยาท่าทางที่น่าขบขันของตัวละคร และการเน้นข้อบกพร่องของตัวละคร

แนวทางการแสดงรูปคอมาดี ออฟ แมนเนอร์แบบไทยจากการกระบวนการศึกษา

ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดโจทย์ในการวิจัยเพื่อการค้นหาเทคนิคและวิธีการแสดงละครรูปแบบคอมาดี ออฟ แมนเนอร์จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาฝึกปฏิบัติและค้นหาแนวทางการแสดง ดังนั้นก่อนที่จะดำเนินการฝึกซ้อมและพัฒนาตัวละครภายใต้การกำกับการแสดงของอภิรักษ์ ชัยปัญหา ผู้สร้างสรรค์จึงได้วิเคราะห์บทละครและตัวละครพระยาสักรินทร์ฤาไชยเพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน เมื่อวิเคราะห์ถึงตัวบทละครพระราชนิพนธ์เรื่องชิงนางเพื่อนำมาใช้ในการเข้าสู่กระบวนการฝึกซ้อมและการแสดง ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์บทละครพระราชนิพนธ์เรื่อง ชิงนาง จากนันทกา พลอยแก้ว (2521) ได้วิเคราะห์ละครพระราชนิพนธ์ชิงนางไว้ว่า ละครของพระองค์มีจุดประสงค์ใหญ่คือต้องการให้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ผู้ชม พระองค์เลือกความรักที่มีอุปสรรคของหนุ่มสาวและรักสามเส้ามาเป็นความคิดหลักในเรื่องของพระองค์ ทั้งนี้เพราะคนดูทั่วไปสามารถเข้าใจและเกิดความประทับใจได้ง่าย นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่จะพัฒนาไปสู่ความสุข สดชื่น เบิกบานได้ดี การดำเนินเรื่องในบทละครไทยจึงเป็นไปเพื่อพัฒนาความคิดหลักของเรื่องให้เห็นปัญหาความขัดแย้ง อุปสรรคในความรักของหนุ่มสาวชัดเจนแล้วจึงมีการแก้ปัญหาจนเรื่องจบลงด้วยความสมหวังของคู่รัก การดำเนินเรื่องในบทละครไทยจึงแตกต่างจากต้นฉบับเพราะความแตกต่างของความคิดหลักที่ต้องการแสดงและวัตถุประสงค์ของผู้แต่งในเรื่องชิงนาง เหตุการณ์และสถานการณ์ที่ใช้ในบทละครแปลงยังคงใช้เหตุการณ์จากต้นฉบับเดิมไว้ เมื่อเหตุการณ์นั้นจำเป็นต่อการดำเนินเรื่องและให้ความขบขันแก่ละคร นอกจากนั้นยังมีการตัดและเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในต้นฉบับเดิมให้เป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปได้ในขนบธรรมเนียมประเพณีและสังคมไทย ประการสำคัญทรงตัดและ

เปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในต้นฉบับเดิมที่มีเพื่อแสดงจุดประสงค์ของผู้แต่งคือต่อต้านความคิดและความรู้สึกของคนและของการละครร่วมสมัยที่เห็นว่าละครประเภทเร้าความรู้สึกให้สงสารเห็นใจตัวละครและมุ่งอบรมศีลธรรมว่าเป็นสิ่งที่ดีมาเป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ของพระองค์คือให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้ชมทั่วไปด้วยการแสดงความคิดหลักของเรื่องคือความรักที่มีอุปสรรคและรักสามเส้า

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายนักแสดงเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์
ที่มา: กรวิชญ์ อึ้งคำ (ถ่ายภาพ) สาธิต ประสมทรัพย์ (ออกแบบโปสเตอร์)

จากการวิเคราะห์บทละครพระราชนิพนธ์เรื่อง ชิงนางสามารถสรุปโครงสร้างของเรื่องเพื่อทำความเข้าใจตัวละคร ความต้องการของตัวละคร สถานการณ์ของเรื่องที่ส่งผลกับการขับเคลื่อนของเรื่องในการแสดงได้ดังนี้

1. ส่วนนำเรื่อง (Exposition Scene) ชุดที่ 1 แม่เลียบนั่งรำพันถึงคู่รัก บทสนทนาของแม่เลียบกับนางชั้น บทสนทนาแม่เรียบกับแม่ช้อย บทสนทนาของแม่ลำใยกับพระยาสักรินทร์

2. ส่วนปมและปัญหาของเรื่อง (Rising action or Complication) ชุดที่ 2 และ ชุดที่ 3 การพัฒนาความซับซ้อนในปัญหาความรักและอุปสรรคของแม่เสียบกับร้อยตรีประดิษฐ์ (ร้อยเอกจอน) โดยพระยาสักรินทร์ไปขอแม่เลียบให้ร้อยเอกจอน พระคำนูนธนากรผู้ถูกนางชั้นหลอกให้เข้าใจผิดว่าตนเขียนจดหมายรักติดต่อกับแม่เลียบแต่ความจริงติดต่อกับแม่ลำใยจึงตั้งตัวเป็นคู่แข่งกับร้อยเอกจอน นายชะแล่มคู่แข่งของนายประดิษฐ์เขียนจดหมายท้าต่อนายประดิษฐ์ที่แย่งแม่เลียบ ร้อยเอกจอนต้องไปหาแม่เลียบตามคำสั่งบิดาแต่กลับหลอกแม่เลียบว่าสวมรอยเป็นร้อยเอกจอนมาแทน

3. เหตุการณ์ยุ่งยากถึงจุดสูงสุดของเรื่อง (Climax) และ ส่วนคลี่คลายปัญหา (Falling action) ชุดที่ 4 แม่เลียบทราบความจริงว่าร้อยตรีประดิษฐ์คนรักของตนเป็นคนเดียวกับร้อยเอกจอนจึงโกรธแค้นร้อยเอกจอนที่หลอกลวงตนถึงกับประกาศตัดความสัมพันธ์ เหตุการณ์การคลี่คลายปัญหาเกิดขึ้นที่บ้านแม่เลียบโดยเป็นการร้องเพลงหมู่ที่ตัวละครแสดงความยินดีสมหวังในความรัก

นอกจากการวิเคราะห์บทละครเพื่อศึกษาโครงสร้างของเรื่องแล้ว ผู้สร้างสรรค์ได้วิเคราะห์

ตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยเพื่อนำไปเป็นแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครและเข้าสู่ตัวละคร จึงสรุปได้ว่าตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยเป็นตัวละครที่มีลักษณะเดียว (Type Character) คือมีลักษณะนิสัยเป็นคนอารมณ์ฉุนเฉียว ใช้อำนาจในการปกครองแบบปิตาธิปไตยในการดูแลคนในครอบครัวเพราะอยู่ในสังคมชั้นสูง ตัวละครมีความต้องการให้ลูกชายแต่งงานกับผู้หญิงที่เลือกไว้ให้ ดังนั้นการกระทำหลักของตัวละครจึงพยายามค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อบังคับให้ลูกชายยอมทำให้เงื่อนไขที่ตนเองกำหนดและควบคุมไว้โดยมีความปรารถนาให้ลูกชายของตนเองแต่งงานซึ่งเป็นความต้องการสูงสุดของตัวละคร

ภาพที่ 2 ลักษณะท่าทางของตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชย
ที่มา: กรวิชญ์ อั๊งคำ

เมื่อศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์บทแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการฝึกซ้อมเพื่อเข้าสู่ตัวละคร ผู้กำกับการแสดงสร้างแบบฝึกหัดสำหรับนักแสดงเพื่อให้นักแสดงทุกคนมีพลังและมวลของการทำงานร่วมกันโดยเน้นเรื่องจังหวะ การรับ-ส่ง พลังการขับเคลื่อน การออกเสียงและการใช้ภาษาพูดเพื่อกำหนดแนวทางการแสดงรูปแบบตลกชวนหัว ประการสำคัญผู้กำกับการแสดงฝึกการพูดในละครโดยการให้นักแสดงตีความจากบทและวิเคราะห์ภาษาที่ไม่คุ้นชินในภาษาพูดภายในบทละครเพื่อให้นักแสดงค้นหาความหมายและกำหนดความต้องการของตัวละครรวมถึงการค้นหาความหมายในบทสนทนา แนวทางการพัฒนาตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยมุ่งเน้นการค้นหาความจริงภายในของตัวละครด้วยการกำหนดความต้องการของตัวละครและแบ่งหน่วยความต้องการตามรายละเอียดของเหตุการณ์และแรงจูงใจ ส่วนสำคัญของการสร้างสรรค์ครั้งนี้คือ การค้นหาแนวทางการแสดงคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ร่วมกับผู้กำกับการแสดงโดยการล้อเลียนลักษณะความเป็นชายและการใช้อำนาจแบบปิตาธิปไตยของตัวละครเพื่อนำมาเสียดสี ล้อเลียนบุคลิกและพฤติกรรมของตัวละคร การใช้ลักษณะท่าทางตามแนวทางการละครไทยรูปแบบทีท้าวทีพระยาใช้ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวในนาฏศิลป์ไทยเพื่อสร้างความเชื่อว่าตัวละครมีอำนาจแต่เห็นความอ่อนช้อยจากการใช้ร่างกายและภาษาของละครไทยเพื่อทำให้เกิดความขบขันจากการสร้างสรรค์ครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์นำหลักการแสดงและแบบฝึกหัดทางการแสดงเพื่อใช้เตรียมร่างกายและจิตใจให้มีความพร้อมเพื่อให้การเคลื่อนไหว

และการสื่อสารด้วยภาษาร่างกายให้สอดคล้องตามความต้องการของตัวละครและความจริงภายในตัวละคร โดยมีหลักการสร้างความขบขันรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยจากการสร้างสรรค์การแสดง ดังนี้

1. การสร้างความขบขันจากมารยาททางสังคมของตัวละคร

ตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยเป็นตัวละครที่มีอำนาจสูงสุดในสังคม ลักษณะนิสัยมาจากอุดมการณ์ปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตของตัวละคร นอกจากนั้นยังมีบทบาทความเป็นพ่อซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงที่สุดในครอบครัว การสร้างความขบขันจากมารยาททางสังคมจึงมุ่งเน้นการล้อเลียน เสียดสีและยั่วล้อสภาพทางสังคมและอำนาจของตัวละคร ผู้สร้างสรรค์วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวละครกำลังเผชิญอยู่โดยสร้างความต้องการของตัวละครในขณะนั้นให้เด่นชัดมากกว่าที่มนุษย์ปกติกระทำ ในบางเหตุการณ์ตีความให้ตัวละครแอบสังเกต เห็นใจหรือช่วยเหลือตัวละครอื่น ๆ ในขณะที่กำลังใช้อำนาจกดทับตัวละครอื่น ๆ หรือแม้แต่แสดงอารมณ์ขุนเฉียว การสร้างความขบขันจากมารยาททางสังคมของตัวละครที่ปรากฏในการแสดงครั้งนี้ในบางเหตุการณ์เลือกให้ตัวละครกระทำในสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ หรือการกระทำที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ที่ตัวละครนี้จะกระทำหรือถูกกระทำ เช่น ในขณะที่ตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยกำลังบ่นตัวละครร้อยเอกจอนอยู่ตัวละครร้อยเอกจอนก็นำกล้องยาสูบใส่เข้าไปในปากของตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชย เป็นต้น

ภาพที่ 3-4 กิริยาท่าทางของตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยในการแสดง
ที่มา: กรวิชญ์ อั๋งคำ

2. การสร้างความขบขันจากกิริยาท่าทาง พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของตัวละคร

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าแนวทางการแสดงครั้งนี้มีการผสมเทคนิคระหว่างวิธีการแสดงละครตะวันตกและละครไทยเพื่อการค้นหาแนวทางการแสดงตลกชวนหัวแบบคอมาดี ออฟแมนเนอร์ นอกจากกระบวนการเข้าสู่ตัวละครและการฝึกซ้อมตามหลักการแสดงละครตะวันตกแล้วผู้วิจัยได้ค้นหาการสร้างตัวละครจากบริบทสังคมไทยตามลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละคร การแสดงครั้งนี้พบว่าการสร้างลักษณะบุคลิกภาพและการเคลื่อนไหวของตัวละครโดยใช้วิธีการจัดวางองค์ประกอบร่างกายตามลักษณะตัวละครพระและเลือกใช้นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยเพื่อการสื่อสารทั้งการกระทำ ความรู้สึกภายใน ความคิด ภาษาพูดเข้ามาพัฒนาให้เกิดเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติ

ของตัวละครในการแสดงเพื่อทำให้เกิดความเชื่อ กำหนดกติกาในการแสดงของตัวละครและในขณะเดียวกันพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดความขบขันจากการล้อเลียนสถานภาพทางสังคมและพฤติกรรมของตัวละครเพราะผู้ชมไม่คาดคิดว่าตัวละครที่มีอำนาจและเป็นผู้นำจะแสดงพฤติกรรมหรือเคลื่อนไหวนุ่มนวล อ่อนช้อยจนสร้างความขบขัน ดังนั้นการใช้เทคนิคและวิธีการแสดงแบบไทยในการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์จึงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและการเข้าสู่ตัวละคร โดยอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมได้ ดังนี้

2.1 การจัดระเบียบร่างกายแบบตัวละครพระ

ภาพที่ 5-6 ลักษณะการจัดวางร่างกายของตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชย
ที่มา: กรวิชญ์ อั๊งคำ

ลักษณะร่างกายของตัวละครพระยาสักรินทร์ฤไชยด้วยการสร้างความเป็นชายของตัวละครด้วยการใช้ร่างกายแบบตัวละครพระโดยสร้างเป็นลักษณะทางกายภาพของตัวละครในเรื่องเพื่อทำให้ตัวใหญ่น่าเกรงขามตามหลักละครไทยแบบ “ทีท้าวทีพระยา” โดยเน้นเส้นตรงกลางลำตัวและเปิดร่างกายในขณะเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางโดยค้นหาสัดส่วนระหว่างการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของมนุษย์กับการเคลื่อนไหวแบบตัวละครพระ และเคลื่อนไหวร่างกายส่วนล่างด้วยการกำหนดน้ำหนักในการเคลื่อนไหวเพื่อทำให้ตัวละครเคลื่อนไหวได้ช้าลงเพราะต้องการให้สอดคล้องตามอายุของตัวละคร

2.2 การใช้นาฏยศัพท์และการตีบทละครไทยนำมาเป็นภาษาในการแสดง

ภาพที่ 7-8 การใช้ลีลาทางนาฏศิลป์ไทยในการแสดง
ที่มา: กรวิชญ์ อั๊งคำ

ภาพที่ 9-10 การใช้ลีลาทางนาฏศิลป์ไทยในการแสดงตัวละครแม่ลำไย
ที่มา: กรวิชญ์ อั๊งคำ

จากภาพบันทึกการแสดงที่ผู้วิจัยนำมาประกอบข้างต้นจะเห็นว่าตัวละครพระยาสักรินทร์ฤาไชยและตัวละครแม่ลำไยเป็นตัวละครที่เลือกใช้แนวทางการแสดงเพื่อกำหนดรูปแบบละครตลกชวนหัวรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ เนื่องจากนักแสดงมีความสามารถด้านนาฏศิลป์ไทยจึงสามารถประยุกต์ใช้นาฏยศัพท์ที่สามารถสื่อสารความหมาย ความรู้สึกของตัวละครให้สัมพันธ์กับความต้องการของตัวละครในขณะนั้นทำให้เกิดลักษณะทางกายภาพของตัวละครในละครในบางเหตุการณ์มีความต้องการสื่อสารความหมายและความต้องการของตัวละคร และในบางเหตุการณ์ภาษาร่างกายนี้ทำให้ผู้ชมเกิดความขบขันลักษณะการเคลื่อนไหวและพฤติกรรมของตัวละครที่ไม่ใช่ธรรมชาติของมนุษย์หรือบางเหตุการณ์ทำให้เกิดความขบขันจากการล้อเลียนบุคลิกลักษณะของตัวละคร

2.3 การใช้เทคนิคการแสดงแบบละครกำแบ

การสร้างความขบขันจากกิริยาท่าทางและพฤติกรรมของตัวละครนอกจากการวางระบบร่างกายแบบตัวละครพระและนาฏยศัพท์แล้วผู้วิจัยยังได้นำหลักการแสดงจากรูปแบบการแสดงละครปลุกใจรักชาติของหลวงวิจิตรวาทการซึ่งเป็นเทคนิคในการสื่อสารของนักแสดงจากการผสมผสานระหว่างท่ารำทางนาฏศิลป์ไทยกับท่าทางธรรมชาติที่ต้องการสื่อสารของมนุษย์โดยใช้มือในการสื่อสารซึ่งเรียกว่า ท่ากำ-แบ หรือละครกำแบ

จากกระบวนการทำงานในฐานะตัวละครครั้งนี้ทำให้พบว่าการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยเป็นการทำงานกับตัวละครด้วยการวิเคราะห์ตัวละครแบบตะวันตกทำให้นักแสดงไทยสามารถทำงานกับความต้องการของตัวละครเพื่อค้นหาความจริงภายในขณะแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์มุ่งเน้นสร้างความขบขันจากพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของตัวละครซึ่งแสดงภาพพฤติกรรมของคนในสังคมชั้นสูงผ่านคำพูดและสถานการณ์ของเรื่องรวมถึงบทสนทนาที่คมคายสละสลวย กระบวนการค้นหาเทคนิคการสร้างความขบขันรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยจึงเลือกใช้การผสมผสานความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวและการใช้ร่างกายของนักแสดงกับการแสดงออกทางกายภาพของตัวละครด้วยการใช้นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยเพื่อทำให้เกิดเทคนิควิธีการใหม่ในการแสดงด้วยการค้นหาความจริง

ภายในของตัวละคร (ภายใน) ร่วมกับการออกแบบการเคลื่อนไหวแบบตัวละครพระแบบไทย (ภายนอก) สามารถสะท้อนความเป็นคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทย ดังนั้นความขบขันที่เกิดขึ้นจากการแสดงละครเรื่องนี้จึงเกิดจากการเคลื่อนไหวที่ไม่ใช่ธรรมชาติเนื่องจากเป็นล้อเลียนบุคลิกลักษณะของตัวละครชนชั้นสูงและการเชื่อมโยงนาฏยศัพท์ไทยที่มองว่าเป็นของสูงกับตัวละครที่เป็นชนชั้นสูงส่งผลให้เกิดความเป็นคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ (Comedy of Manners) รูปแบบไทยหรือบริบทไทย

สรุปผล

แนวทางการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยเรื่อง ชิงนางภายใต้การกำกับการแสดงของ อภิรักษ์ ชัยปัญหา ผลงานสร้างสรรค์ละครเวทีมีการผสมเทคนิคระหว่างวิธีการแสดงละครตะวันตกและละครไทยเพื่อการค้นหาแนวทางการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ บทละครเรื่องชิงนางเสียดสีเยาะเย้ยพฤติกรรมของตัวละครกลุ่มชนชั้นสูงตลอดจนความคิดและความรู้สึกโดยการแสดงพฤติกรรมของคนและของสังคมผ่านคำพูดที่สละสลวย คมคาย และในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลขบขันจากคำพูดและสถานการณ์ในเรื่อง แนวทางการสร้างความขบขันบทละครเรื่องชิงนางในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเกิดจากการทำให้เกิดความขบขันจาก dramatic irony ของภาษาและสถานการณ์ การเน้นเสริมขยายจุดเด่นในลักษณะนิสัยตัวละคร การใช้กิริยาท่าทางที่น่าขบขันของตัวละครและการเน้นข้อบกพร่องของตัวละคร

ตัวละครพระยาสักรินทร์ฤาไชยเป็นตัวละครที่มีลักษณะเดียว (Type Character) คือมีลักษณะนิสัยเป็นคนอารมณ์ฉุนเฉียว ใช้อำนาจในการปกครองแบบปิตาธิปไตยในการดูแลคนในครอบครัวเพราะอยู่ในสังคมชั้นสูง ตัวละครมีความต้องการให้ลูกชายแต่งงานกับผู้หญิงที่เลือกไว้ให้ ดังนั้นการกระทำหลักของตัวละครจึงพยายามค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อบังคับให้ลูกชายยอมทำให้เงื่อนไขที่ตนเองกำหนดและควบคุมไว้โดยมีความปรารถนาให้ลูกชายของตนเองแต่งงานซึ่งเป็นความต้องการสูงสุดของตัวละคร

แนวทางการพัฒนาตัวละครพระยาสักรินทร์ฤาไชยนอกจากการค้นหาความจริงภายในของตัวละครโดยการกำหนดความต้องการของตัวละครและแบ่งหน่วยความต้องการและกำหนดแนวทางการแสดงตลกชวนหัวรูปแบบคอมาดี ออฟ แมนเนอร์ร่วมกับผู้กำกับการแสดงโดยล้อเลียนลักษณะความเป็นชายและความมีอำนาจแบบปิตาธิปไตยของตัวละคร การเข้าสู่ตัวละครด้วยหลักการวิเคราะห์ตัวละคร (Characterization) การใช้เครื่องมือของนักแสดง (Actor' s Tools) ตามหลักการแสดงและการทำแบบฝึกหัดทางการแสดงโดยใช้การเคลื่อนไหวและการสื่อสารด้วยภาษาร่างกายให้สอดคล้องตามความต้องการของตัวละครและความจริงภายในตัวละครเพื่อค้นหาเทคนิคการแสดงรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ โดยใช้วิธีการ ดังนี้

1. การสร้างความขบขันจากมารยาททางสังคมของตัวละคร การสร้างความขบขันจากมารยาททางสังคมจึงมุ่งเน้นการล้อเลียน เสียดสีและยั่วล้อสภาพทางสังคมและอำนาจของตัวละคร

2. การสร้างความขบขันจากกิริยาท่าทาง พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของตัวละคร ผู้วิจัยสร้างความเป็นชายของตัวละครด้วยการใช้ร่างกายแบบตัวละครพระโดยสร้างเป็นลักษณะทางกายภาพของตัวละครในเรื่องเพื่อทำให้ตัวใหญ่น่าเกรงขามตามหลักละครไทยแบบ “ทีท้าวทีพระยา” โดยเน้นเส้นตรงกลางลำตัวและเปิดร่างกายในขณะเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางโดยค้นหาสัดส่วนระหว่างการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของมนุษย์กับการเคลื่อนไหวแบบตัวละครพระ และเคลื่อนไหวร่างกายส่วนล่างด้วยการกำหนดน้ำหนักในการเคลื่อนไหวเพื่อทำให้ตัวละครเคลื่อนไหวได้ช้าลงเพราะต้องการให้สอดคล้องตามอายุของตัวละคร การใช้นาฏยศัพท์และการตีบทละครไทยนำมาเป็นภาษาในการแสดง การใช้นาฏยศัพท์ การตีบทละครไทยและการใช้เทคนิคการแสดงแบบละครกำแบนำมาเป็นภาษาในการแสดง

การอภิปรายผล

ตามที่ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาแนวทางของคอมาดี ออฟ แมนเนอร์เพื่อใช้ในการแสดงครั้งนี้ สรุปไว้ว่าบทละครคอมาดี ออฟ แมนเนอร์เสียดสีเยาะเย้ยความคิดและความรู้สึกของคนในสังคมโดยการแสดงพฤติกรรมของคนและของสังคมโดยผ่านคำพูดด้วยการทำให้เกิดผลขบขันจากคำพูดและสถานการณ์ในเรื่อง บทละครพระราชนิพนธ์เรื่องชิงนางสร้างความขบขันจากการขยายลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นลักษณะเด่นของ comedy of manners เกิดจากการทำให้เกิดความขบขันจาก dramatic irony ของภาษาและสถานการณ์ การนำหลักการแสดงละครไทยมาพัฒนาร่วมกับหลักการแสดงละครตะวันตกทำให้พบแนวทางการเน้นเสริมขยายจุดเด่นในลักษณะนิสัยตัวละคร การใช้กิริยาท่าทางที่น่าขบขันของตัวละคร และการเน้นข้อบกพร่องของตัวละคร ส่วนการใช้ร่างกายและภาษาทางนาฏศิลป์ไทยซึ่งนำลักษณะท่าทางสามารถยั่วล้ออำนาจความเป็นชายตามอุดมการณ์ปิตาธิปไตยของตัวละครพระยาสักรินทร์ฤาไชยได้ การเลือกใช้ท่าทางหรือการจัดระเบียบร่างกายของนักแสดงด้วยตัวละครพระ การเคลื่อนไหวในบางจังหวะของตัวละครแบบนาฏศิลป์ไทยสามารถสร้างความเชื่อว่าตัวละครเป็นมนุษย์ที่มีลักษณะและอุปนิสัยนี้ได้และสามารถสร้างความบกพร่องหรือกระทำสิ่งที่เกินความคาดหมายจากสถานภาพและชนชั้นของตัวละครได้ การแสดงครั้งนี้ทำให้การทำงานกับบทละครพูดที่มีภาษายากและบทสนทนายาวสร้างความสนุก ขับขันและสามารถทำให้เข้าใจเรื่องราวและความต้องการของตัวละครเพราะการเชิญบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการแสดงครั้งนี้ไม่มีการตัดหรือปรับบทเพื่อมุ่งเน้นความกระชับเลย ยกเว้นในส่วนเพลงไทยเดิมที่ปรับให้ทันสมัยขึ้น ซึ่งพบว่าการแสดงละครรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์แบบไทยสามารถใช้ลักษณะทางสังคม ชนชั้น อำนาจทัศนคติมาของตัวละครร่วมกับการใช้ร่างกาย ภาษาและการสื่อสารจากนาฏศิลป์ไทยทำให้การแสดงมีทิศทางตามโจทย์ที่ได้กำหนดไว้เพื่อสร้างความขบขันไปพร้อมกับการใช้บทและความเข้าใจในทิศทางการยั่วล้อ เสียดสี หรือจังหวะสำหรับละครรูปแบบคอมเมดี้ ออฟ แมนเนอร์ในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการแสดงคอมาดี ออฟ แมนเนอร์แบบไทยจากกระบวนการสร้างสรรค์ครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาเป็นแบบฝึกหัดสำหรับนักแสดงที่มีความสนใจการใช้เทคนิคการแสดงนำไปพัฒนาผลงานอื่น ๆ

2. ควรจัดให้มีการแสดงและฝึกฝนนักแสดงอยู่เสมอเพื่อพัฒนาศักยภาพจนสามารถเชี่ยวชาญและถ่ายทอดเทคนิคการแสดงสำหรับนักแสดงโขน-ละครไทยที่ฝึกฝนพื้นฐานมาจากนาฏศิลป์ไทย

บรรณานุกรม

จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา. (2546). วรรณคดีการแสดง. องค์การค้าคุรุสภา.

คอลิด มิดำ. (2564). กลวิธีการนำเสนอลักษณะแทรจิคคอเมดีในละครเวทีเรื่องการมาเยือนของหญิงชรา. รายงานการวิจัย. คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา.

นันทกา พลอยแก้ว. (2521). อิทธิพลของการละครตะวันตกในบทละครพูดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย. ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.

วิมลศรี อุปรมัย. (2553). นาฏกรรมและการละคร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.